

China door de ogen van een heel gewone jongen

INTERVIEW

Ruben Terlou is arts, fotograaf, documentairemaker en plots bekende Nederlander. Na zijn succesvolle China-documentaire *Langs de oevers van de Yangtze*, opende gisteren een foto-expositie in galerie Noorderlicht.

Expositie
De fototentoonstelling *Ontmoetingen langs de Yangtze* is te zien tot en met 12 juni bij Noorderlicht, Akerkhof 12, Groningen. Ruben Terlou studeerde (cum laude) Algemene Geneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam. Hij won in 2008 en 2009 de eerste, tweede en derde prijs van de Zilveren Camera voor buitenlands nieuws. Onlangs tekende hij een contract voor een boek bij Lebusowski Publishers.

LIEKE VAN DEN KROMMENACKER

Er cirkelden honderdduizend zeevogels boven zijn hoofd, terwijl voor zijn ogen enkele orka's voorbij trokken. Even dacht hij: misschien, na deze vakantie in Noorwegen, word ik niet meer herkend op straat.

Mislukt. Op Schiphol voegde een wildvreemde vrouw zich bij hem. „Ze vroeg: ga je weer naar China?”

Egostrelend vindt arts, fotograaf en documentairemaker Ruben Terlou (30) de aandacht voor hem en zijn veelgeprezen zedelijke televisiedocumentaire *Langs de oevers van de Yangtze* (VPRO). Hij is dankbaar dat zijn programma zo veel weerklank vindt. „Maar er is ook een andere kant: je verliest een deel van je anonimiteit.”

Miljoenen kijkers laafden zich de afgelopen weken aan Terlous eerlijke, barmhartige portret van China en het leven van tientallen inwoners, zoekend naar hun plek aan 's lands belangrijkste rivier.

Gemaakt door, in zijn woorden, een heel gewone jongen. Een jongen die sindsdien tientallen malen ontving. Van programmamakers en uitgevers, over samenwerking. Van mannen die hem vragen welk merk bril hij draagt. Van vrouwen die geen vloeiend Mandarijn spreken, maar er graag een met hem willen eten.

Een heel gewone jongen ook, die

‘Mensen stellen eisen aan zichzelf die wij totaal ongezond vinden’

door de drukte ineens onwaarschijnlijke verontschuldigingen moppelt tegen vrienden wanneer hij te laat komt. Ja, sorry, ik kom net van twee fotoshoots.

In zijn lach klinkt een relativerend ongelof door. „Zo fout. Ik vraag me eens af wat het met me doet als de hype voorbij is. Misschien mis ik de aandacht. Nou, dat zou wel wat sneu zijn, hè?”

Tranen waren er in de eerste aflevering, waarin een jonge Chinese zich op indrukwekkende wijze schikt in zijn lot. Hij droomt zich schrijver, maar in plaats daarvan ziet hij zichzelf dag in dag uit namakergroenten voor winkelstallages fabriceren; zijn ouders zijn te arm om zijn studie te bekostigen.

Wat raakte je zo?
„Het moment staat symbool voor hoe machteloos mensen zijn tegenover het geweld van het postcommunisme. Van vrouwen die geen vloeiend Mandarijn spreken, maar er graag een met hem willen eten. Een heel gewone jongen ook, die

Ruben Terlou buiten bij fotogalerie Noorderlicht. FOTO CORNÉ SPARIDANS

voelen zich verantwoordelijk voor het geluk van hun ouders, dromen ervan hun eigen leven te verbeteren. Om dan te zien dat dit er bij zo'n jonge jongen niet in zit, dat het een naïeve droom is, dat vind ik heftig.”

Herken je hier iets in?
„Ja. Ik heb verspreid over de jaren zo'n tweehalf jaar in China gewoond. Ik weet hoe eenzaam en nergig het kan voelen om te bewegen tussen zo veel mensen die er niets van proberen te maken.”

Je bezoekt een vrouw die haar jukbeenderen liet bijlijven om meer kans te maken op werk en een jongen die voorgekauwd krijgt hoe een huwelijksaanzoek moet.
„Ja. Het is diep droevig en vrolijk tegelijk, omdat sommige dingen zo bizar zijn. Het collectief is belangrijker dan het individu. Dat ligt diep in de samenleving verzonken, het biedt houvast. China maakte relatief kort geleden kennis met het kapitalisme

feerde zich een slag in de ronde.

Voor *‘De oevers’* dompelde hij zich vorig jaar opnieuw – voor tien weken – onder in het land van Mao, Mahjongtoernooien en rituele begravingen, die overledenen doet eindigen in de Yangtze. Gehakt in moten.

Hoezeer ben je nog in staat je te verwonderen na dit alles?
„Ik heb in het verleden altijd veel gereisd, vaak in het Midden-Oosten, Afghanistan. Soms dreigt het gevaar dat je doorschiet in relativering, na het zien van zo veel landschappen en gekke gebouwen. In China kan het op een gegeven moment niet meer gek genoeg. Wat blijft: de verwondering over mensen en menselijke verhalen. Nee, bang om cynisch of ongeïnteresseerd te worden ben ik gelukkig niet.”

Wat heeft de reis je geleerd?
„Het is een cliché, maar ik heb mezelf beter leren kennen. Ik weet nu nog duidelijker dat ik graag observeer. Door met mensen in gesprek te zijn, reflecteer je meer op het leven. Nog een les: durf te dromen. Goh, weer zo'n cliché.”

Terlou hapert, vervolgt bedenkelijk: „Hm, dit klinkt vaag, hè? En groot. Ha, ik krijg het bijna mijn stro niet uit.”

Weer valt hij stil. Even. Dan: „Maar dat is toch waar ik naar zoek: wat het betekent om te bestaan.”

Enkele van de beelden uit de expositie *Ontmoetingen langs de Yangtze*, te zien in Noorderlicht. FOTO'S RUBEN TERLOU